

„ЗАСТАВА“ излази два-
пут у недељи, средом и
суботом.

Цена је на годину 10 фор.,
на по године 5 фор., на чет-
врт године 2 фор., 50 новч.
а. вр. за Аустрију, а за Ср-
бију на годину 100 гроша,
на по год. 50, а на четврт.
године 25 гроша.

ЗАСТАВА.

Оглас се рачунају по коли-
чини прсти, које из гармонично
заузимају, и за сваку врсту
плаћа се за први пут 6, за
сваки даљи пут 4 новч. Осим
тога затим увек по 30 новч.
Донеси се шалу уредности
а предлата администрацији
„ЗАСТАВА“ у Пешти, Pala-
stin-Gasse Nr. 19 I. St. 22.

БРОЈ 60.

У Пешти, у суботу 3. септембра 1866.

ГОДИНА I.

Пешта, 2. септембра.

Народни покрет коме Кандија даје глас, као да неће остати усамљени покушај тога острва. Да се у Епиру око 40 села грчких одметнуло у гору у цели народне независности, то смо у прошлом броју јавили. Сад се чује, да се у Тесалији народ јако узрујао; а париска „Патрија“ као поуздано дознаје, да се на острвима: Хиосу и Кипресу почињу састављати народне скупштине ради крепког одпора турском зулуму, који се више сносити не може. „Да би избегла нове забуне, влада турска, вели „Патрија“, дала је на знање Грцима у Хиосу и Кипресу, да је вољна осигурати им све повластице и права што им се признају код толико векова. У тој цели шиље се из Цариграда извапредан турски посланик, Настралазис, у Хиос и у Ларнаку.“

О догађајима у самој Кандији новији гласови су у противуречности. По неким Кандиоти су сасвим одбили турске предлоге о мирном изравнању, и већ бој са Турцима бију; по другима турски посланик који има да покуша измирење са Кандиотима тек је 27 августа Цариград оставио, и потоме су преране оне вести о одбијању помирих турских предлога. Из Цариграда се нарочито разглашава, да Турци не само нису ради кавзи, него за љубав мира и свакојаке неправде од Грка подноси! Ма да је јавна истина, да у Кандији, као и по свима грчким и славенским областима у Турској, хришћани од турске неправде страдају, опет се налази јавних листова који поклањају веру неистинитим телеграмима из Цариграда. Тако у понеким од западних листова читамо, да у последњим догађајима од стране Турака још ни једна кап хришћанске крви у Кандији није просута, докле су Хришћани већ толико и толико Мухамеданаца погубили. Међутим, који својим очима гледе шта се у Кандији догађа, потврђују да Турци непрестају пљенити цркве и опустошавати села Грка, тако да ови у гомилама морају своје домове остављати и у гору одбегавати. Томе је доказ нарочито источни део Кандије, где су данас скоро сва села грчка опустела, почем су из њих најпосле и желе са нејаком децом и изнемогли старици морали се уклонити и у шумама збегати тражити.

Пошто су пустили глас о некој обштој завери Хришћана на Балканском полуострву противу турске царевине, неки страни листови непрестају доказивати да ту заверу подијају и руководи Русија. У том смислу „А. А. Цтг.“ доноси један допис у коме се вели, да Русија грчку ватру подстиче и раширује. За доказ томе наводи се међу осталим да руски посланик код цариградског двора, Игњатијев, путује по Тесалији баш у ово доба кад отуд стижу гласови о народном врењу. Доводећи догађаје у Кандији у везу са стањем Румунске, исти лист вели да Русија тражи да обнови своју искључиву заштиту над подунавским кнежевинама, па да поврати и онај део Бесарабије што је изгубила у Кримском рату. „Та велика сила, вели немачки лист, која је од севера, т. ј. од Каспијског мора и од Сибирије неизмерно Туркестан притисла, која је своје границе јужно до Персије и Херата, западно до Хине разширила, хоће да се и даље шири.“ Будући непријатељ европској равнотежи неби била Француска, по истом листу, него „северни горостас“, и као бедем противу тог горостаса препоручује он обновење краљевине Пољске и увећање Аустрије. „Још је време, вели најпосле „А. А. Цтг.“, да се московској славољубивости на пут стане; нека би вође просвећених народа што пре о томе састарали се! Већ је Фуад паша био опет на тој да се из помрчине на видело изнесе, кад многобројни и силни непријатељи успеше да га код султана наново опадну.“

И париска „Патрија“ преврћа сенку источног питања у вези догађаја у Кандији са стварима у Румунској, па и у Србији и у Црној Гори. Да би се та веза раскинула, „Патрија“ доказује да је нужно да султан што пре призна новог румунског кнеза. „Услови које порта за то признање поставља немогу се примити, вели исти лист, нужно је да се посредује код порте, те да ова призна новог кнеза са досадашњим народним правом Румунске. Тиме ће се учинити да нестане сенке источног питања, која засеђава Европу услед догађаја у Кандији, који би се пословима (агитацијама) Србије и Црне Горе заплести могли. Ако се у томе још дуже оклеваће буде, онда се ничим више неби оправ-

дало затезање великих сила у признању новог кнеза од Румунске.“

У Паризу говоре, да нови француски министар спољних послова, Мустије, остаје још у Цариграду само да би осигурао што скорје признање кнеза румунског од стране порте, и припомогао мирном изравнењу цариградске владе са Кандиотима.

„Ендеп. белж“ саопштава један допис из Београда, којим као да би се хтело потврдити што се прича о баку источном. По том допису, после боја на Краљевградцу перади се ни о чему мањем, него да се створи ново стање ствари од Карпата до Црног мора и Грчког архиепага. Само дописник налази потребне слогне између народа који теже да у том новом стању своје ослобођење нађу. Мађари хоће старешинство над Славенима и Румунима; Славени су подељени међу собом, Хрвати који сами пеће да су под Мађарима, хтели би да су над Србима, што ови пеће ни да чују. Говорећи нарочито о Србији, дописник вели, да устанак у Кандији прави врење и у србском народу, и да србска влада ради, да би се поставила у везу са суседним земљама. Тако је, вели он, једна депутација ишла из Србије у Букурешт да поздравни повог кнеза, а друга депутација из Црне Горе дошла је у Београд да поздравни србског кнеза. Најпосле исти дописник напомиње колеру у Београду, каже да је из турског града пренета у србску варош, и закључује да ће србска влада наново захтевати да се сасвим уклоне турске посаде са србске земље, па било најпосле и да оружјем те посаде гонити мора.

Ми би рекли да се тај дописник шали са београдском дипломатијом, кад у колери налази побуђења за извршење „велеважног задатка“ њеног, на што је у г. 1865. жеље и свест здравог народа побудити немогуше. Међутим ваља му признати да је пријатељ београдским дипломатима, кад се труди да им се у будуће припишу бар на мере патриотске, ако у толиким и толиким досадашњим приликама посведочише своју недораслост за сваку озбиљнију радњу у србску. Што се тиче страних веза истих дипломата, по ономе што је досад било, можемо знати чему се и одсад од њих надати имамо. Усред њихове хвале о „добром споразумењу“, о „пријатељским одношајима“, и „особитом благовољењу“ овог или оног двора спрема Србије, ми их гледасмо свугде и у свако доба искључене од сваке обштите радње у Европи.

Главни је питање шта народи на истоку мисле и желе; радња што се у тим пародима и са њима спрема једина може имати пресудна значења на Истоку; а од такве радње далеко су све досадање и садање званичне везе између Букурешта и Београда. Црногорски посланик у Београду живи је лик народног поверења; али да би такав посланик у Србији на братску искреност рачунати могао, несмемо му желити да има посла и са онима чија дела никад србска небијаху.

По једном пруском листу, ново уређивање северне Немачке ремети се догађајима на истоку; гласови о скором решењу источног питања одбијају пажњу од ствари у Немачкој. Отуда, што је пруски принц изабран за кнеза Румунске, изводе неки, да је Прусија унапред предвидела скоро распадање Турске, па је умела у Румунској ухватити важну точку за свој будући утицај у решењу источног питања.

Преговори мира између Италије и Аустрије неиду најбрже. Тешко је разрачунати дуг и повчане накнаде, што Италија има узети на себе ради поравнења са Аустријом. А и питање о начину уступања Млетачке од стране Француске Италији, још није сасвим расправљено.

ГЛАВНА СКУПШТИНА

Матице србске у Н. Саду.

(Продужење.)

Подпредседник књиж. одељења, др. Свет. Милетић, дао је извештај о раду књиж. одбора и одељења за ову годину, који се у главном састоји у овом: Задатак је књиж. одељења и одбора. 1. примати од списатеља србски дела и расправе за издавање о трошку „Матице“; 2. расписивати дела за награду из Пакиног фонда; 3. издавати Летопис и „Матичу“; 4. надгледати успех и владање питомаца, и предлагати их за избор.

У првом погледу изишли су трошком Матице из

штампарије ова дела: драма дра Лазе Костића „Максим Црнојевић“, и историјска приповедка од Јокс. Новића „Капетан Радич-Петровић“. Досуђено је Јокс. Новићу за чланке: „Дивови“, и „Характери“ 65 ф. а. вр. На пресуди се плаше: одломак из речника г. Београдца; студије из нар. економије од Јов. Павловића; чланак г. Београдца о језику и правопису србском.

Досуђена је награда од 10 дук. г. дру. Ђорђу Патошевићу за расправу: „зашто наш народ у Аустрији пропада“, и награђено је подобно дело г. свешт. Вукандићовића са 20 фор., које су расправе, и то она у Летопису, ова у „Матици“ штампане.

На расписане награде дошла су ова дела: 1. две историјске драме за награду од 50 дук., које досад за то пису оцењене бити могле, што су најпре дру. Суботићу биле на оцену послане, који немогавши их због посла оцењивати, повратио их је, те се морале на равни другима, и то, г. Ђорђевићу и секр. Хаџићу, на оцену дати; 2. један рукопис економског дела за награду од 60 дук., који је био г. Б. Шулеку у Загребу на оцену послан, по почем је и овај, обтерећен послом, исти повратио, упућен је то дело најпре г. Ламблу, директору економске школе у Крижевци, а потом г. Ем. Чакри на оцену; 3. за награду дело од 10—20 дук. дело, које би се могло на дар давати добрим ђацима из основних школа, дошло је у два рукописа, које су г. Ник. Вукчићев и А. Монашевић оцењивали, и од који је књ. одељење награду од 15 дук. досудило оном, што носи наслов: „Зрно до зрна на погача.“

На расписану баладу (од 5 дук.) дошао је један рукопис, који није уважен.

Није дошло ништа на расписано дело за одрасле Србиње (20—30 дук.); тако исто на распис награда за расправу: „Каква је повестница србска у Краини“ (20 дук.) и „О правним споменицима србским до турске времена“ (15 дук.).

Књижевно одељење предлаже, да се обе последње награде распишу, и то за историју Србаља у хрв. краини повицена награда од 30 дук.

Књ. одбор упустио се са г. др. Јов. Суботићем у преговор, да овога од год. 1847. од Матице са 100 д. награђену србску граматичку штампа, а исти списатељ понудио је Матици и своја још нештампана дела, наиме драме на издавање, коју је понуду књиж. одељење примило, и штампана ће се за сад Звонимир и Прехвала у једној књизи. Услови су г. Суботића били: да му Матица од сваког штампаног табака у формату његови књига плати 5 дук., по књ. одељење само на то пристаје, да г. Суботићу сав чист приход уступа.

Питомци Текелијни слушали су науку с добрим успехом. Г. Ђорђе Пећ из Панчева, положио је за годину дана сва три ригороза, и промовирао је за доктора права. Милутић Матић из Ст. Бечеја, положио је два строга испита из права; Љуб. Ненадовић из Руме, један медицинарски строги испит. Миливој Тононарски положио је први државни испит с одликовањем из свију предмета; Јов. Ђурић исти са одликовањем из два предмета; осим тога први држ. испит положише Мих. Димитријевић, Свет. Димитријевић, а Илија Огњановић испит зрелости с одликовањем, био је похваљен и добио премију. Милан Андрић свршавши другу годину права, није држ. испит положио, зато се предлаже, да му се место попуни за случај, ако исти окт. месеца неположи.

Питомци Јовановићеви: Никола Станковић и Васа Давидовић добро су се учили, а Јовану Марковићу одузета је стипендија због тога, што ни првог ни другог течаја није испит положио.

Сви су питомци били доброг владања, и осим Свет. Димитријевића и Јаковљевића, такође и доброг здравља.

Књижница Матице умножена је ове године са више поклоњених јој дела, и то: 19 (у 28 свезака) на срб. 8 (у 45 св.) на руском, 1 (4 св.) на румунском, 1 на нем., 2 на словенском, 1 на словачком, 2 на пољском, 4 (10 св.) на мађ. језику; купила је 28 дела (у 78 св.) ча своју и 10 (38 св.) за текелијну књижницу.

Летопис за год. 1865. сад је изишао, а лист „Матица“ излази од окт. 1865. редовно, и као што ће рачун показати, без штете Матицине касе, почем, кад се рестауација од 500 фор. а. вр. плати, још 100 ф. преостаје. Да је Летопис за год. 1865. у рестауацији, повода је још од пештански времена Матице, а по при-

роди ствари Летопис, који хоће целу једну годину да обухвати; не може пре, но у прве месеце идуће године ивићи.

Буџет књ. одељења за књижевне цели из касе Матице и п. Јов. п. Наке биће особено поднесен.

Политични догађаји ове године забавили су неке чланове, и обузели умове други чланова тако, да се није онај успех на књижевном пољу постигао, који би желели, но ипак немамо основаног узрока надежду губити, да ће се и то на боље окренути.

Књ. одељење предлаже, да се делце: „Зрно до зрна па погача“ са 15 дук. награди. По прочитању дотични пресуда би предлог примљен, и почем се значајено писмо отвори, нађе се, да је написао г. др. Ђ. Натосевић; делце се састоји из неки 400 басна.

Прочитан преглед рачуна показује, да је из Матичиног фонда на књиж. цели:

За год. 1864. одобрено	1058 ф. 46 н.
потрошено	517 ф. —
остало	541 ф. 46 н.
За год. 1865. одобрено	1058 ф. 44 н.
чини	1599 ф. 90 н.
потрошено	1043 ф. 81 н.
остало	556 ф. 11 н.
За год. 1866. одобрено	1011 ф. 40 н.
чини	1567 ф. 41 н.
потрошено	203 ф. 20 н.
остало	1364 ф. 21 н.

Ове године стоји рачун овако:

Приход Матичиног фонда:	2722 ф. 36 н.
Расход, урачунавајући овамо и плату уредника од 400 ф.	1705 ф. 34 1/2
остаје на књижевне цели	1017 ф. 1 1/2
к чему кад се горњи прибори	1364 ф. 21 н.
остаје	2382 ф. 22 1/2

На књиж. цели за год. 1867. одакле 200 фор. на библиотеку, дакле 2181 ф. 22 1/2 и чисто на издавање књига, Летописа, и за награду расправа и чланака у „Летопису“ и „Матици“, буџет овај би одобрен.

С Накиним фондом за расписе награда стојимо овако:

За год. 1865. одобрено	703 ф. 26 н.
потрошено	135 ф. 75 н.
преостало	567 ф. 51 н.
За год. 1866. одобрено	703 ф. 26 н.
потрошено	62 ф. 30 н.
преостало	1208 ф. 77 н.

Од ове суме има се одбити свота, која долази на расписана дела, за која су рукописи дошли, и то:

За економско дело 60 дук. или	360 ф. —
За драму 50 дук.	300 ф. —
За књигу за Србије до 30 дук.	180 ф. —
За историју Србаља у Хрватској 20—30 дук.	120 ф. —
За горе награђено дело 15 дук.	90 ф. —
свега	1050 ф. —

остаје дакле на располагању за год. 1867. из досад. буџета.

Даљи годишњи прилог од 13.	637 ф. 35 н.
чини	818 ф. 25 н.
трошкови	136 ф. —
или на чисто	682 ф. 25 н.
с горњим укупно	840 ф. 72 н.

Што је за год. 1867. на расположењу.

Ова је сума буџета за год. 1867. одобрена, и књ. одељењу одређене дела за награду остављено; почем је лањска награда за историју Србаља у Хрватској са 10 дук. повишена, то од горње суме на то долазе . . . . . 60 ф. —

остаје на расположењу још . . . . . 780 ф. 72 н.

По подне 19. авг. продужи се седница и на реду би преглед рачуна „Матице“ који показује, да је од предплате за време од 1. окт. 1865.

до 1. окт. 1866 примљено	1077 ф. 80 н.
а има се још примити	535 ф. —
свега	1512 ф. 80 н.
потрошено	1256 ф. 17 н.
потрошиће се још	200 ф. —
свега	1456 ф. 17 н.
преостаје дакле	56 ф. 63 н.

Поведе се реч, да ли да се „Матица“ и даље издаје, или да се од 1. окт. 1866 укине; Дебата је дуго трајала. Партија, која је у позоришној скупштини на то ишла, да укине управитељство, или бар садањег управитеља обори, ишла је и овде, да обори „Матицу“, но као што онде, тако и овде успела није. Овде, где објективни извештај о течају скупштине дајемо, нећемо се у критику противнички побуђења и разлога упуштати, доста, да је са 19 противу 10 гласова обостанак „Матице“ за год. 1867 решен, и међу тима 19 био је већи број интелегенције, и то тако, којима не даје сама преско-полицайна концесија „уредништва“ титулу интелегенције, и међу којима нема ни једног уредника каквог „Матици“ подобног листа, ком би ова конкуренцију правила.

Кр. уг. намештеништво саобштило је молбу при-

правника Стојишића из Сомбора, који је молио, да му се даде онака стипендија, какву је срб. конгрес за више образовање приправнички професора одредила, да се у страниј земљи за професора усаврши. Ова је молба најпре срб. митрополиту саобштена била, да се из нар. фонда стипендија унапред даде, но почем се то није постигло, упућена је на Текелији фонд. Бесмртни Сава Текелија одредио је, да се садашњи питомци његови само из једне половине чистог фонског прихода уче, а друга да се капитализује — докле, неопредељено је. Из прве се половине стипендија није могла одобрити, почем она своје извесно одређење има. Решено је дакле са 18 противу 3 гласа, да се стипендија од 500 ф. може из друге половине прихода дати, ако Њ. величаштво то, као врх. надзорник фондова одобрим, и то донде, док стипендија из нар. фонда не буду одобрена.

Позив руског проте Рајевског, да Матица буде на руци, да и србски крајеви учествују у етнографској изложби у Русији, буде примљен с тим, да управљ. и књ. одбор заједно нужне у том кораке учини.

Прочитано би и решење књ. одељења, по ком се сви они, који су у нар. покрету и рату год. 184% учествовали, или иначе о томе податке имају, да за грађу историје о том времену Матици податке пошљу, које ће књиж. одбор приредити, и у својим органима штампати. На захтевање награђиваће се такви податци, а и сама подпуна историја тога времена, и ценом, која је за Летописне чланке одређена, т. ј., са 25 до 50 ф. а. в. по штампаном табаку. Време је, да се забораву отргну ти историјски податци.

Напоследку би нов управљ. одбор изабран. Изабрали су г.г.: Стев. Нуколић трг. (са 23 гласа) Илија Христић (21), Никола Миловановић (20), Ђорђе Шевич (17), др Стев. Павловић (16), Ал. Радовановић из Кривопаца (16), Вел. Стевановић (15), др Свет. Милетић (14), Ал. Јовановић (14), Андрија Монашевић (14), Лаза Илић (13), др Лаза Костић (12), Ђ. Вучичевић (11), Јован Туроман (10), Емил Чакра (9), Ђ. Ф. Недељковић (9).

Председник високопр. г. епископ Платон, и подпредседник г. Стев. Брановачки буду на ново потврђени.

И с овим се закључи скупштина Матице. Требала је истина, и могла је одгођена бити још за следећи који дан, јер је књиж. одељење имало још да предлог учини о распису награда из фонда Накиног за г. 1867. што је стигло пре бити могло, почем су и онако на последку скоро само новосадски чланови остали — али нека господа нехтедохе чекати на предлог књиж. одељења, и знало се, да је књ. одељење међутим три седнице држало, и да је многим другим скупштинама и седницама препречено било, са својим предлозима на крај доћи. Ту је било и чланова, који иначе редовну плату од Матице примају, па и по недељу дана на дијурне умеју провести — а овде им је дуго било, да скупштина Матице дуже од 1 и по дана траје.

Књиж. одељење имало је, почем је у суботу скупштина позоришта, у недељу седница обитнице била, у понедељак своју седницу, која се по уставу после главне скупштине држати има. Предмет је таке седнице избор подпредседника и књиж. одбора. За првога изабран је једногласно др. Свет. Милетић; за одбор је решено, да у овај сви чланови књ. одељења у Новоме Саду спадају, но да се и ове године не би догодило, да се неки чланови у одбор позивљу, а да никад не долазе, решено је, да ко трипут на позив из седнице изостане, и за месец дана неоправда се, да се по том седнице и позивље. За распис награда из Накиног фонда назначена су ова дела: Шаљива драма из нар. живота 100—200 ф. а. вр. Књига за народ о уставној држави и њеним установама у политичном и грађанском погледу 300 ф. а. вр. и етнографија славенски народа за Србе списана 150 фор. а. вр., које ће се награде у првој изванредној скупштини Матице предложити, и рок ће бити година дана од те скупштине.

Г. Јов. Бошковић из Београда предлагао је, да се пре свега расписе награда за библиографију србску, јер ћемо само на том основу моћи ваљану и подпунију историју књижевности србске добити; но почем је Матица већ расписала награду за историју књижевности од 120 дук., којој је рок јан. 1868. год. изилази, то се остаје при том, и није се предлог за сад уважити могао, док резултат тог расписа не види.

У књ. одељењу пре скупштине Матице били су 15 чланова, а у овој другој 11.

РАДЊА СЈЕДИЊЕНЕ ОМЛАДИНЕ СРПСКЕ, У НОВОМ САДУ.

Трећи састанак, држан 17. авг. 1866.

Пре подне се није омладина састајала, што је сваки желео присуствовати у седници књижевног одељења „Матице Српске“, која се тај дан пре подне одпочела.

Овај трећи састанак одпочео се после подне у 2 и по часа, и трајао је до 6 часова у вече.

Прочита се записник другог састанка, на који се многи говорници, као Александар Сандић, Милан Димитријевић, Ђорђе Бугарски и још некоји са својим при-

мељбама подигоше, да је записник неподпу, да неке његове речи и предлози нису сви уведени и т.д.

Пошто се та ствар сврши, прочитан буде телеграм г. Влад. Јовановића из Пеште, у ком шаље сједињеној омладини братско поздравље, и жељу, да се свега међу младим Србима утврди на начелима слободе.

За тим је Владан Ђорђевић држао једно предавање „о важности јестаственице.“ То је предавање његово и печатано у особеној једној књижици.

Овим се заврши трећи састанак омладине и за сутра заказан буде четврти и последњи састанак.

Четврти састанак, држан 18. авг.

Овај дан пре подне беше главна скупштина „Матице Српске“, тога ради се омладина није пре подне састајала, већ је свој четврти и последњи састанак држала после подне од два до после седам часова.

Пошто се записник трећег састанка прочита, устане А. П. Радовановић и предложи, да се у записницима нигде не каже име онога, ко је шта говорио или предлагао, већ у место тога свугде да се рече „један члан“; тако би се избегло свако говорење и предлагање из сујете, и не би било више примедба на записник, да су н. др. речи овога ономе одметнуте, да то није предлог овога, већ неког другог и т. д. те тако би се у записнику омладинске скупштине чиста објективност одржала.

Овај је предлог скупштине једногласно усвојила, и закључила је, да се према томе и досадашњи записници преиначе.

Председник др. Бранко Стевановић изјављује, да се управитељство срп. народног позоришта изјаснило, да је намерно сутра у позоришту једну представу приредити у част омладини српској, која је толико пута делом посведочила своју топлу љубав према овом нар. заводу, — и да ће том приликом за омладину улазак у позориште бити бесплатан. Председник позива за тим скупштину, да се изјасни о тој понуди управитељства срб. нар. позоришта.

Скупштина је с радошћу примила понуду управитељства позоришног, да се даде представа једна у част омладини, и одредила је председника дра Бранка Стевановића, оба перовође: Владана Ђорђевића и Илију Вучетића, и одборника Исидора Павловића, Јована Бошковића и Милана Кујунџића, да оду г. Јовану Ђорђевићу, управитељу позоришта, и изјаве му захвалност омладине на пажњи, коју јој је тиме указао.

Што се тиче друге понуде, да том приликом улазак у позориште за омладину буде бесплатан, ту се породи разговор о томе, да ли да се та понуда прими или не. Неки говораху, да не треба ту понуду примити; други опет мишљаху, да би тим увредили управитељство, ако неби примили, већ да је примимо, али сваки нека даде на каси добровољан прилог.

А. П. Радовановић предложи, да се понуда за слободан улазак не прими, већ да се ти новци употребе на то, да се оснује фонд за подпомагање сиромашних списатеља српских.

Овај предлог скупштине усвоји.

Сад се даље поведе реч, коме ће се ти новци дати на чување. Једни предлагаху „Матицу Српску“, а други опет финансијског заступника омладине, а то је београдско певачко друштво.

Већина реши, да се даде београдском певачком друштву.

Даље је решено: кад буде овај фонд толико нарастао, да се може из њега већ помоћ појединим сиромашним списатељима давати, онда ће свагда скупштина омладинска решавати, коме та помоћ да се издаје.

За тим прочитан буде телеграм из [Сегедина од Пере Милића и Ђорђа Веселиновића и српски телеграм из Неготина од тамошње омладине.

На питање председника, шта да се чини с венцем, што су га новосадске Србије омладине поклониле, решено буде, да се исти венац пошље као весник друге скупштине омладинске у Београд певачком друштву, да га храни.

Чита се VI. точка гредлога онога, као што ју је одбор у смислу допесених предлога преиначио: „Ширење науке и уметности гледаће омладина да постигне: подижући омладинске друштине на што ширем основу, дакле друштине за подизање вечерњих школа, за икономију и социјални живот, за штедњу, гимнастику и личну материјалну сигурност, за јавни морал, за неговање теоретичке науке опитањима, што засецају у живот народни; издајући календаре са поукама за све редове, и за све потребе народне; јавним предавањима; држећи „Беседе“ према задатку омладине; подпомажући позоришну уметност и распростирући добре књиге.

Одбор предлаже још и овај додаток Јована Бошковића: „стараће се за чистоту и правилност српског језика, настојавајући нарочито, да се у друштвима и на јавним местима у српски говор не мешају туђе речи и реченице.“

А. П. Радовановић предлаже, да се не каже

„вечерње школе“, па ће онда у сваком месту уде- шавати, кад им је згодније.

Јован Бошковић подпомаже тај предлог, и же- ли, да се ту код „вечерњих школа“ спомену и јавна предавања, те по томе би та реченица овако гласила: „Дружине за подизање празничних школа за народ и држећи јавна предавања.

Димић говори како су вечерње школе врло не- практичне, и да су се код нас већ више пута уводиле, али се ни до каква резултата није долазило. Напоследку може се покушати, али већ унапред зна да нећемо ни- шта користити.

Предлог Јована Бошковића буде једногласно у- својен.

Чита се даље: „за икономију и социјални живот и т.д.

Јован Павловић у подужем говору разлаже сво- је мисли о томе, како треба у нашем народу да будимо икономски и социјални живот, и предлаже, да се овде у Новоме Саду постави одбор за испитивање појава у икономији и социјалном животу, за купљење статисти- чких података о материјалном и социјалном стању на- шег народа. Томе средсредном одбору могли би бити свештеници на руци, они би му такве податке могли шаљати. Да би тај одбор с успехом могао делати, ну- жно му је да има на располагању новаца, па с тога предлаже даље, да се по народу купе добровољни при- лози за оснивање капитала ради помоћи томе одбору; и најпосле, да тај одбор издаје лист један за свеоп- шту икономију, којој је круна народна икономија.

Тоша Недељковић говори како ми треба на овој скупштини само толико да закључујемо, колико смо сигурни, да ћемо за годину дана извршити моћи; јер ако много закључимо, а мало извршимо, стећемо непо- верења у народу, казаше нам се опет, што нам толико пребацују, да омладина само зна дармати, а не радити.

Исидор Павловић вели, да скупштина не треба да усвоји оно, што се неби нигда извршити могло; оно пак, што се даје извести, — ако не ове године, а оно друге, треће, треба закључити, да се о томе ради. Он врло уважава родољубиве тежње Јована Павловића, али вели, да се предлог његов никако извршити неда, него он би други неки предлог учинио, — тај би био, да се умоле наши свештеници, да оне статистичке по- датке, што их сваке године намештинству шаљу, омл. устуче, те да се на скупштини свагда прочитају.

Ст. В. Поповић. У IV. тачки стоји, да ће се већ и тако извештаји о стању друштвеном, материјалном и т.д. на скупштини доносити, зато неби нужно било да то на ново у закључке улази.

О овом предмету говорише још више говорника, а затим поднесе председник ствар гласању, и већина усвоји предлог Јована Павловића: да се постави од- бор, који ће испитивати појаве у икономском и соци- јалном животу и купити статистичке податке о мате- ријалном и социјалном стању нашег народа. Али пре свега буду изабрани Исидор и Јован Павловић, да скупштини поднесу предлог о томе, какав би делокруг том одбору био и какви и који би људи имали у тај одбор ући.

Чита се даље: „за неговање теоретичке науке о музици у нашем народу.“

Аксентије Максимовић понавља свој пре- ђашњи предлог и подкрепљује га доказима, наводећи да би узалуд било писати књиге о музици, кад их нико неће читати, зато дакле жели одбор, који би се старао о ширењу науке о музици међу нашим народом, и о прикупљању и бележењу наших народних мелодија.

Потом још некоји оговораше, и притом разлагао да ми много пречих и важнијих ствари имадемо, — о- стаје се при редакцији, и одлаже се за до године да се о томе постара, како би се народне мелодије бележиле.

А. Сандић обраћа пажњу скупштине, да се купе по народу песме, приповедке а особито правни обичаји, којих је важност подуже разлагао, — а да би сваки што јаснија појма о овима имао, упућује на чланака, што га др. Богшић у „књижевнику“ написао.

Кад се при читању на точку о календарима до- шло, устане Димић и разложи у подужем говору, шта треба да се пише у календар. Да се не пишу којеква- кве нове и приповедке, него ствари које су за народ нуждне, као чланци о привреди, о школама итд.

Чита се даље: „држећи „Беседе“ према за датку омладине.“

А. П. Радовановић говори да посао првог де- ла у „Беседи“ т. ј. после концерта не треба да дође играња, него да други део сачињавају предавања.

Јован Бошковић говори да се игра никако неможе сасвим изгинути, али да треба да се ста- рамо, да ју на најмању меру сведемо, и да уместо ту- ђих игара србске уводимо.

Драгомир Рајевић говори такођер у истом смислу, наводећи како је имао сад прилику видети, да се при чисто србским забавама поред туђинских иг- гара србске сасвим занемарују.

Кад се читало: „по допамажући позориш- ну уметност“ устане

Лаза Телечки и разлаже у подужем говору, како народно позориште треба омладини на срцу да лежи, и како ова треба да се брине највише за репер-

торију позоришта. Ономиће како не треба свакојаке комаде преводити и прерађивати, него само онаке, које се нашим обичајима применити дају. Зато пред- лаже, да сва омладинска друштва, која постоје, одре- де на годину извршити број позоришних дела, што ће их њени чланови преводити и прерађивати, или да се наменује један одбор, који ће се старати о прево- ђењу и прерађивању. — Мора се ту енергично запо- чети, јер ако нам се репертерија за 4—5 година са 20—30 комада обогати то ништа не значи, а ако ико- ме то треба омладини да лежи на срцу обстанак и на- предак овог најмањег народног завода.

Ј. Бошковић говори да тај предлог није бар засад практичан, јер некоме ће се допасти штогод, па ће одма гледати да то и преведе, а тим се не добијају одабрани комади, — него би најпре требало да се поједини подухвате, да израде преглед појединих драмски књижевности, и то да критички пропрате, на- значивши, шта би за нас требало преводити или пре- рађивати. Кад се такви прегледи, који би се свагда на главним скупштинама читали саставе, онда ће најлак- ше ићи и са обогаћивањем репертерије, јер ће сваки знати, шта му је слободно радити а шта не. — Што пак Телечки вели, да сад репертерија слабо раста, то нестоји, јер народно позориште стоји у свези са бео- градским и загребачким, а ова имају свако своју лепу репертерију, па се комади позајмљују, да се само то- лико научити може колико имаде нови комади, добро би било!

За овим говораше још неколико говорника, а затим се одобри предлог Бошковићев и остане се при редакцији.

У даљем читању прими се VI. точка, као што је у редакцији.

С овим се заврши добата о предлогу одборовом, и дођоше на ред посебни предлози.

Илија Вучетић говори, да код V. тачке није ништа закључено у обзир оних, који нису чланови ни једне омладинске дружине, коме да пиљу саставке, што би их у алманаху печатали?

Закључује се да код њих важи исто правило, што и код оних, који су чланови дружина, т. ј. да пошљу саставак једној ма којој дружини на пресуду, и саста- вак ће се сматрати, као да га је члан те дружине под- нео, те ће се пошто се овде усвоји, другој ма којој дружини опет на пресуду послати.

Камењко Јовановић. Са свју се страна туж- же на трговце, да они презиру србски језик, излажући немачке фирме, водећи на немачком језику своје књи- ге и кореспонденцију. Ал то не може другчије ни бити кад немамо термина за трговачке изразе. Ја истина водим књиге на србском језику, наравно онако како ја знам, други опет како он зна, па ту ће напоследку за један појам стотину термина изићи. За то моли да се одреди одбор у коме ће бити и филолога и људи струч- них т. ј. трговаца, који би израдио згодне термине за све појмове.

Пошто то спада у алинеју, где се о чистоти је- зика говори, то се ипак закључује, да се на то пажња обрати у досадку са практичним људма.

Да би се што пре до сталне благајнице дошло, закључује се, да се приложи одма купити почну, и да се одреди рок, до кога треба сви они, који омладин- ску цел подпомоћи желе, да прилоге финансијском за- ступнику омладине пошљу.

Рок је одређен до краја октобра, и закључује се да се приложи одма, чим се нека свота накупи у но- винама обнародују.

Свима, који нам брзојавима свечаност првог са- станка честиташе, закључује се благодарност у за- писнику.

Да записнике од а стовере одређује се предсе- дник са два перовође и са одбором.

Сва акта дружинска предају се „Зори“ на чување. Исидор Павловић позива у Кикинду на „бе- седу“ која ће се 15. септембра држати, а усучује се такође позвати и у име кикиндских господица, које нас тако лепо поздравиле. (Живио!)

А. П. Радовановић. Дедор, браћо, да се за- хвали овом нашем старини, честитом г. кр. комисару, који је толико стрпљење показао, слушајући непре- стапо, како се гложимо. (Живио г. комесар!)

А. Сандић предлаже да се захвалимо одбору. (Живио одбор!)

А. П. Радовановић Браћо! А заборависмо да се захвалимо овом нашем вредном г. председнику, који је толико вештине показао, те могаше одржати ред међу толиким усијаним главама, као што наши старци веле. Ја би желео, да нам он и до кодине, а и касније свагда председава, — ако је он само с нама задово- љан. Предлаже да му се благодарност у записник стави.

Председник моли да му се не меће захвал- ност у записник, јер кад се свачије име изоставило, и треба ни његово да дође. (Живио!)

Сад се председник захвали на поверењу као и на достојном понашању скупштине за цело време, и с овим се заврши прва скупштина уједињене ома- дине.

После скупштине дошао је још један брзојавни поздрав из Јагодине на србском језику, који је ипак

при разстанку пред скупљеном браћом прочитан; но по- што није у записник ушао, то га ево ја овде саоб- штавам:

„Србској омладини у Новом Саду. Заданути духом народности, уједињени целим: распростра ње- на знаности и вештина у народу свом, србски сино- ви: Србије, Србске Војводине, Црне Горе, Босне и Хер- цеговине испустише се у Нови Сад на научно виђење.

„Одушевљени том благодарном и узвишеном це- љи, за којом србска омладина тежи, и ми грађани ја- годински пошљемо јој братско поздравље и жељу: да буде сложна и постојана у предузећу.

„Јовановић прота. Мијановић правник. Перуни- чић правник. Новаковић телеграфиста. Миљосављевић писар. Перишић практикант. Ивковић практикант. Ра- дојковић практикант. Јовановић поручик. Петковић тр- говац. Андријевић трговац. Н. Н. Н. Н. Братија кнез. (Р. Р. кнез) Рањеловић. Савић учитељ. Петровић писар.“

Д О П И С И.

У Новом Саду 27. августа. У четвртак 18. августа, кад је омладина своје састанке завршила, да- вала је то вече банкет у гостионици „зеленог венца“. Ту је пало много језгровитих наздравица. Веселе је било, како се само пожелити може, — све је у најбо- љем реду текло. То беше за први плод озбиљног на- мерења омладинског.

У том бујном весељу закључи омладина, да се постара, како ће се туђинско „ви“ из нашег народа изкоренити, а на место његово да се поверљиво, искрено србско „ти“ поврати. Са повратком овог срб- ског обичаја из почетка ће тежко ићи, али нека се само макар међу омладином започне, јер то ће бити преод- ница будућег великог братимљења целога србског на- рода. — Дај Боже само слоге у свачему!

△ У Земуну 22 авг. Онај краишник за ког сам ономад јавно да је од надпоручика рањен, јуче је у овдашњој болници умро. Име му је Дражета из Стари Бановаца. Фамилија му се рачуна међу прве у сваком смислу; из ње је изишло већ више ваљани војника; и сад служи један као капетан у регименти Мацухели. Почем сад у кући покојника никог од стари нема — два су му брата у Италији, — то се заузео таст ње- гов и оће надпоручика да суду тужи. Кажу да се ов- дашњи кдвокат Мата Ивић примио да тужбу напише и ствар даље брани. Покојник је овде судејски испитан и има сведока, који његово изказивање потврдити могу.

Преповеда се, да је споменути надпоручик пре неколико дана био у селу Дебановци, па је ту пуцао из револвера на суву кудељу, коју су краишници за топлеће спремили били; кудеља се наравно запали, а он оде на тороњ и стане звонити на ларму, затим почне терати краишнике да кудељу гасе!

▽ Ј. — Испод Авале, 23. августа. Није треба- ло много времена, па да се увиди несходност у зако- ну о устројству наших општина. Једно од најва- жнијих дела у општини, јесте дело контролсања ра- да општинских власти. То контролсање припада по закону одборницима који се изберу на општинском збору. Као што смо знали, да је до сад једно од нај- већих зала у општинама било несавесно и непоштено руковање са општинским приходима, једва дочекасмо да дође време да изберемо људе, који ће једном учи- нити крај овоме злу. А као што је при том извесно, да је код нас интелегентнији ред скоро сав у реду др- жавних слугу, то нисмо ни могли наћи пречега лека злу, него смо потражили и изабрали на општинским зборовима за одборнике људе од реда чиновничка, који су познати као људи интелегентни и поштени. Но ево несреће, где закон о устројству општина једном тач- ком наређује: да се државни чиновници могу примити за одборнике само по одобрењу својих над- лежних министара. Множина окружних општина изабрала је за одборнике по некога и од људи, што су у државној служби нарочито по судовима, а поја- више се молбе, да дотични министар одобри, да се овај или онај чиновник прими за одборника општинскога. Мислите ли да је министар одобрио? Боже сачувај! „Не може се одобрити“ беше одговор на такве молбе. Ето каква политика руководи министре у најсветијим народним пословима, ето удара какав нам зададе она точка у закону. Остаје дакле да општински зборови на ново бирају друге људе, који нису у државној служ- би; а како је тешко наћи у другим редовима такве љу- де, који довољно знају да контролишу радњу општи- нских власти, да контролишу управу општинских при- хода, да решавају најважније општинске потребе: то ће остати и у будуће широм отворена врата злоупотребама општинских имаовина.

Јест, не одобравају се избори чиновника за од- борнике по општинама окружних вароша, а одобравају се у општини београдској. Каква мислите да је то до- следност? Али није ни чудо, јер су за одборнике бео- градске општине изабрани чиновници државни већи- ном они, који ће се приклонити свакој наредби, која стигне озго, с „вишег места;“ они, који нису у стању да заступају општинске интересе, који несмеју ни ре-

чице проговорити против делања саме општинске власти. Свак живи увиђа, да је дојак била у београдској општини најнесавеснија и најнепоштеднија управа са општинском имавином и приходима, па ипак је отворено широко поље томе злу. Слушао сам неколико пута да је од пређашњег неког одборника подизан глас, да се прегледа каса и рачуни општине београдске, којом рукује председник општинског суда, неки г. Смиљанић љубимац министарства, који је у исто доба и чиновник главне контроле. На шта је било? О прегледу ни спомена, а тај одборник није готово више ни позвао у седнице општинске! Кад би по који од општинара запитао председника, за што у седнице општинске не долази тај и тај општинар, председник би заплашно рече: „такав је палог с вишег места.“ Не знам како ће од сад бити, али је цела истина, да је г. Смиљанић дојак управљао општинским пословима у Београду по својој ђуди и неограничено, и што год он предложи на рачун општине, све се то одобравало. Докле остали крајњи вароши Београда скоро са свим рабатне зграде школске за децу имају, и врло тешко воду за пиће добијају, дотле се на општинском парчету земље на Врачару баш пред кућом г. Смиљанића сазидаше две зграде за две школе, ископаше се два бунара и озидаше се једна чесма и то све на том истом парчету земље пред г. Смиљанића кућом.

Али и треба да се београдска општина једном научи памети. Овога Смиљанића она је довела по препоруци од „више власти“, бајаги да би јој уредио рачуне као чиновник државне контроле; па ето како јој красно уређује рачуне и кроји капу! Ако се по несрећи и даље овај Смиљанић или њему подобан увуче у општинско добро у Београду, чека се зна да ће општина београдска бити најзаднија у Србији.

Ми обраћамо пажњу на ове ствари и желимо да се зрелије о њима размишља. Не треба се шалити: управа мора бити свесна и разборита; иначе с богом народно благостање!

Тиме, што се општини не допуштају за одборнике људи, које је она изабрала, погажено је право, које јој је законом дато, остављена је грдна провалија општинскоме благостању. На тај начин општине наше место да се преобразе, остају у горем стању но што су дојак биле.

Ми сажаљевамо такву политику наше администрације, која баца под ноге народни глас, најсветије право народно, и желимо да јој се учини крај, јер може скоро доћи време да јој раздор, што је посејала у општинскоме животу, донесе немиле последице.

Из Сарајева 11. августа. Читамо у „Позору“ (бр. 195) допис од М—с, доста разложит, али у главном пристрастан. Он каже, да Бошњаци незнају за народност, већ да им је вјера народност, зато се и зову: Турци, Латини и Ришћани, а Србима се зову само трговци који су у Аустрију прелазили. Истина је да се први онако зову уобште, али има их доста, који кажу: „ми говоримо језиком, којим и Срби говоре;“ дакле г. дописниче „Позора“ то је појам о народности. Други се пак зову више Кришћани него Латини, за једно и друго фратрима се зафалити имају. Трећи се зову Ришћани кад је ријеч о вјери, али кад је о језику, о народним обичајима и о јунаштву: онда су стари Срби, уз пркос свим напрезањима велико-хрватског посланства. Ако то не вјерује или се чини да незна, нек иде на свадбе и у друштва окрсним именима, како по варошима тако и по селима, пак неће моћи ни једна србеко име у Босни. А трговци сарајевски нису посвјали у Босни србеко име, то и сам дописник зна, почем у Сарајеву први трговаца има, који никад име србеко споменули нису, али не зато, што дописнику Позорову угодити желе, већ рад своје кесе. Нижи разред народа под тим именом своју прошлост спомиње и сваку светковину изван цркве слави. Римокатолици напротив они су свуда Кришћани и Латини, а нигдје Хрвати. Да има Хрвата у Босни, ваљда се неби у главном пок. фр. Јукић преварио, већ незнајући да их никако нема, сав је србеки народ поилирио. А сад Србин римокатоличког вјерозакопа оће га да похрвати. Ако дописник неће да је Србин, име му не тражимо, него мјесто рођења нек каже, пак ће видети, да ће нам сваки за право дати, што га природним именом прозивамо.

Из Сарајева У 16. бр. „Босан. Вјестника“, би описана светковина, коју Срби муамедовске вере о Илијиндану проводе. Хвала г. уреднику, што се потрудио о томе писати, но само имам му приметити, да није истина, што каже: „То бива по причању за спомен султана Мехмеда II, освојитеља Босне, који се о Илијиндану на брег Требевић подео, па с њега баца своје задовољне погледе по освојеним пољанама Босне.“ Ја нијесам никад могао чути, да потурице Илијиндан славе за успомену султана Мехмеда, а да те усподене у ствари није, сведочи и то, што се речена светковина печени само на Требевићу, него и по другим мјестима, а особито на Кислаку (гдје има и једно брдо, које се зове Илијино брдо). Ту сваке године на тај дан из околине много свјета од сва трију закона долази и весели се. Истина, да том састанку је

име дернек (вашар), али ту се осим јела и пића слабошта продаје, а играње, певање и пуцање пушака преко целог дана, ни помислити не да је то вашар. Осим тога не треба previdјети, како потурице Илијиндан, Ђурђевдан и Митровдан несматрају као „сасвим туђе празнике.“ Илијиндан зову: Алијини, говорећи: „до подне је Илија, а од подне Алија,“ и готово јединствено по њима управљају се у рачуњању рокова киријама, облагацијама и т. д., тако, да османлије чиновници и писари муку имају доказујући им датум календарски. Из свега тога јасно се види, да то њихово светковање наших празника ништа друго није, него доказ србеког прекла њихова. А кад би таке свјетковине имале успомену на постанак турковања у Босни, онда неби Османлије Бошњацима за исте светковине пребацавања чинили: Осман-паша је лани о светковини Илијиндана овако се љутито изразио: Шта је то? Каква је то безпослица, да Турци влашког свеца славе?

Г. уредник „Босан. Вјестника“ као странац лако се могао преварити о значају светковина у Босни, али убудуће ваља више да pazi на србеку народност, ако хоће да зна оно што пише.

Новије.

Позивајући се на неки дипломатски извешај из Цариграда, бечка „Дебата“ јавља да се француски посланик Мустје, најживље усилвава код порте да ова неби продала Американској влади острво у Егејском мору, које та влада тражи да купи. Инглеска у неколико подпомаже то француско усилвавање. Мустје доказује в. везиру да би американска флотска станица на грчком острву, послужила на остварење грчке народне тежње, и учинила да Француска једва може чинити помоћ Султану у заплетима који му грозје.

Из Њу-Јорка јављају, да је Сјуард, с. американски министар спољњих послова, приликом јавне части у Аубурну, дате председнику републике, изјавио наду: да ће већ по првог новембра (1866.) нестати у мексиканској републици и последњег трага од непријатељског упадања (француске војске и царског орестала подигнутог на њеним бајонетима). Ђенерал Грант напико је здравицу успеху слободњачке ствари савезничких република.

У Загребу је 25 августа умро Мило Мартиновић, који је био срдар цетињски, сенатор црногорски и главни војсковођа под Петром II. и кнезом Данилом I, али је у 1853 са председником сената, Пером Петровићем, морао Црну Гору оставити.

† Баја. У једном од последњи бројева „Заставе“ свештеник бајски г. Аркадије Николић одговара на допис из Баје, који је саопштен у броју 49. овог листа и то само у изводу и са приметбом славног уредништва. Пошто поменути свештеник у свом одговору, који је без сваке форме, сачинио је покраћеног дописа каже за лажу, и са племенитим поносом позива се на савест и вештину своју у лечењу са духом кротости, хвали се са својим поступцима, који су, као што он вели, сасвим на свом месту. Ради истине за дужност сматрам јавно казати: да је г. Аркадије Николић у свом црквеном слову, које је говорио о овогодишњем св. Илији, заиста употребљено речи, које су смерале не само на понижење, него и на личну увреду оних грађана који су на челу овдашње општине србеке, и који заслужују поштовање, са њиховог осведоченог старања за опште добро и општи напредак; да је да је слово говорио са таквим чудноватим тоном, да су школека деца заиста од стра из цркве бегала.

А што г. Аркадије Николић вели, да је њему дозвољено оно сведочанство, које је долио од општине за образ добродетели, отворено лита, је л могуће дати похвално сведочанство свештенику који је у познатој својој одузданости на јавном месту ударио по глави првог Србина и највећег добротвора наше општине, — који је у храму божијем приликом вечерња у црквеном орнату напао и окрвавио учитеља и са тим својим саблазнителним делом оскрвио цркву и чин свештенички, — који је сва могућа средства употребљено на то, да се укине овдашња друга србека школа, само стога, што његов син није постао учитељ у истој школи, — који је онда кад се овдашњи Срби скупеше да бирају бираче ради избора посланика на последњи расправни сабор, растерао на најнепристојнији начин општину, која је своје важно предузеће тек други дан могла свршити, и то у варошкој кући под надзором политичне власти, — који је са безпримерног свог понашања дигнут са управитељства школа, и коме је забрањено предавање науке Христове у школи?

Лепе ове црте из живота реченог свештеника су забележене у записнику пречасне конзисторије Бачке. Ко познаје све оне незгоде које су са васпитањем народа скопчане још и онда кад су свештеници, ови први апостоли и учитељи, најваљанији, тај мора са тугом очајавати над судбом такве општине, где свештеник у место да отправља своје свето звање са угледним поведењем и са узвишеном свести, чини таква дела која заражавају љутим отровом повереному стадо.

О пречасна конзисторија, да придет царствије твоје!?

Нови Сад 27. августа. Од свране управитељства србеке велике гимназије новосадске овна се објављује, да ће идуча школска година почети 19. септ. (1. окт. по р.)

За ову годину ступа и с с д м разред у живот. Уписивање се од 15. до 18. септембра у дворани гимназијској, пре подне од 9—12, а после подне од 3—5 часова; 19. и 20. септ. (1. и 2. окт.) полагаће испит они, којима је дозвољено добивену хрђаву бележку поправити, приватни ученици као и они, који у I. разред ступају. Само се они ученици у овај разред примају, који су IV. разред главне школе са успехом свршили, о чему сведочбу управитељу овом поднети, исто тако и сваки други ученик сведочбу од последњег течаја показати има.

Сваки ученик, који први пут у овај институт ступа, има у име уписане таксе положити 2 фор. 10 нов.; шк. лардина за сваког појединог износи годишње 8 фор. 40 нов., која се може и у полгодишњим ратама, али свакојако до краја октобра за I. течај, до краја марта 1867. за II. течај положити.

Они питомци ове гимназије, који желе да се одшколарине опросте — чему је нуждно добро владање и успех у науци — имају своје молбе, управљене на в. с. патронат и снабђевене са издацом од политичне власти сведочбом, која ће њихових родитеља стање изказати, најдаље до 3. (15.) окт. управитељству овом поднети.

У интересу доброг васпитавања и надзора над ученицима дозвољава се њима само са знањем управитељства себи став изабрати. Из истог обзира жељети је, да при уписивању сами родитељи или бар њихови заступници ученике представе и упишу.

Ради бољег уразумевања родитеља питомаца ове гимназије имамо још у погледу научних предмета саопштити, да се између осталих гимназијских наука и мађарски језик као обавезан предмет учи и прилика је дана, да у овом, за нашу отаџбину важном језику, ученици темељно знање себи присвојити могу.

У Историју обшту учи се и специјална повестница Угарске; а на Историју србеког народа, као и земаља где живи, особити се обзир узима.

Као вредни предмети учи се још: црквено појање за православне, краснопис и рисовање бесплатно. Осим тога учи се још и француски језик уз умерену месечну награду.

У Новом Саду 27. августа 1866.

СЕПТЕМБАР 2.

Дукат . . . . . ф. 6.15.

Сребро . . . . . 128.75.

Стање Дунава 5' 10" преко 0 опада.

О Г Л А С И.

Стениште.

У месту Нерадину срезу Иришком упразњено је звање општинског бележника.

На ово звање даје се годишња плата од 377 ф. 50 нов. а. вр. и слободан стан.

Сваки онај који би то звање желио и мисли да би био у стању као што треба извршити га, ваља да до 3. (15.) октобра 1866 поднесе суду овом молбеницу своју.

Жуп. срезки суд у Иригу 24 августа 1866.

Жуп. срез. судца.

Јевта Новић.

1—3

СТЕЧАЈ.

У Земуну су два упразњена места у србекој главној школи: 1. у IV. разреду с платом од 400 фор., и 60 фор. наплате за стан; 2. у III. разреду с платом од 300 фор. станом и 3 фата три дрва. Проситељи имају своје молбенице са нужним сведочанствима, гл. србекој црквеној општини послати до 15. септембра о. г.

Аврам Живановић,

протопр. зем.

Стовариште шешира.

Полпсани има част поштованој публици најучтивије јавити, да он држи ваља велико стовариште разне струке

МУШКИХ, ЖЕНСКИХ И ДЕЧИЈИХ ШЕШИРА најлепше направљених. У истом стоваришту свакојаки шешири преправљају се по данашњој моди и преимачавају, тако да се од мушких шешира женски, и од женских мушки праве и најлепше чисте. Цене су необично ниске.

Месечних шешира има свагда готових на великом избору.

THOMAS MÜLLER,

Hutmachermeister, Königsg. „Zur schwarzen Katz.“

У Н. РЕЗЕРА

главној и трговачкој школи

са установом за васпитање,

у Пешти (Landstrasse Nr. 4.)

започиње нов течај 1. октобра (19. септембра). — Ученици се примају и уписују сваки дан пре подне. На питања о другим условима одговориће се одма. — Програм се ваља безплатно даје.

Гвожђарска трговина *Салка К. Манолџовића* у Суботици потребује

једног практиканта.

Условља примања могу се у споменутој трговини дознати.

Полпсани препоручује своје велико стовариште сваке струке

ДУПЛЕ И ПРОСТЕ ПОСТАВЕ (ВАТЕ)

по обореној цени.

За истинаску услугу јамчи се.

Carl Bräuer,

Wattabarikantin Pest, kl. Nussbaumgasse Nr. 26, у време вашара: Elisabethplatz im Graf Cziráky'schen Hause.

Штампарска Хорванскова и Хумелова.